

BLUMENTÁL

Ročník XXV

Číslo 4

Apríl 2014

Ospevovať budem tvoje meno, Najvyšší! (Žalm 9)

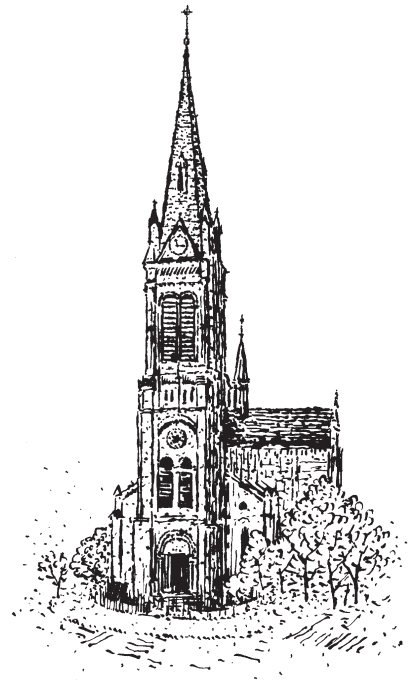
Keď 19. marca 2013 nový pápež František oficiálne začal službu pastiera univerzálnej Cirkvi, viaceri si všimli okrem iných vecí pri celebrowaní svätej omše, že ju nespieval, ale celú recitoval. Niektorí to dávali do súvisu s tým, že je jezuita, a tí vraj uprednostňujú recitovanú svätú omšu pred spievanou, iní zasa poukazovali na to, že v mladom veku mu kvôli závažnej forme pneumónie museli odobrať časť pľúc. Ale jeho hovorca páter Federico Lombardi S.J. zdôvodnil pápežov prístup tým, že chce viac zdôrazniť silu hovoreného slova. Myslím si, že nielen ja, ale aj iní kňazi a určite aj mnohí veriaci budú so mnou súhlasiť, že na jednej strane spievané omšové texty dodávajú svätej omši slávnostnejší charakter, ale keď chceme určitú myšlienku a určité slovo zdôrazniť napr. v kolekte (modlitbe dňa – úvodnej modlitbe) alebo v prefácii (piesni vďaky), viac sa nám to darí práve v recitovanej forme.

Možno o to paradoxnejšie vyznie, keď sa snažím vo svojich úvodníkoch inšpirovaných nedávno skončeným jubileom našich vierozvestov, poukázať na silu a krásu ľudského slova vedeného vznešenosťou Božieho slova, vyzdvihnúť v dnešnom čísle túto silu slova práve v spievanej podobe. Ale myslím si, že medzi slovom spievaným a recitovaným nielenže neexistuje nejaké deštruktívne napätie, ale naopak, každé svojim spôsobom môže podvihnúť ľudského ducha. V tom je napr. krása poézie, literatúry, spevu a hudby, a najmä liturgie. Zdá sa, že náš národ mal odjakživa k spevu blízko. Aj v duchovnej oblasti sa tu blahodarne prejavila mentalita nášho ľudu a duchovné i kultúrne zázemie našich vierozvestov z Byzancie. Veď východnú kresťanskú liturgiu na rozdiel od západnej – rímskej si bez spevu ani nevieme predstaviť. Duchovný spev a kresťanské piesne v našom národe preto spájame s cyriľo-metodskou misiou. Na túto skutočnosť poukazuje aj jezuita **Benedikt Szöllösi** (1609 – 1656), rodák z tekovského Rybníka (maď. Garamszöllös), ktorý sa vždy hlásil k slovenskému pôvodu, autor veľkého diela *Cantus catholici* z r. 1655: „Duchovný spev u Panónov vždy bol v takej obľube, že sa nenájdje ani jeden iný národ, čo by sa im v tom vyrovnal. Keď sa totiž zhromaždia v kostole na bohoslužbách, svorne všetci spievajú...takže možno povedať, že koľko je ľudí, toľko je spevákov. A čo sa naučili v kostole, to si lahodne znejúcimi melódiami prespevujú... vo viniciach a na poliach...“

V spevníku *Cantus catholici* (mal 320 strán) bolo 290 piesní, z toho 62 latinských, 1 slovensko-latinská a 227 čisto slovenských. Teraz v pôste treba pripomenúť, že aj známa pieseň pri Križovej ceste *Stála Matka bolestivá* z latinského *Stabat Mater dolorosa* je v tomto spevníku už v slovenskej verzii. Po r. 1700, keď bolo toto dielo znovu vydané, slovenskí jezuiti sa v priebehu 18. storočia pričínili aj o niekoľko ďalších spevníkov vrátane dnes už strateného *Cantiones catholicae*. Veľkú zásluhu na tomto poli získal aj františkán **Juraj Pavlín Baján** (1721 – 1792). Bol činný aj literárne (zachovali sa štyri zväzky kázni v rukopise – cca 4 000 strán – a sú pokladané za skvosty slovenského kazateľského umenia 18. storočia). Na hudobnom poli je autorom *Serafínskej harmónie - Harmonia Seraphica* (30 omší – r. 1755). Ide prevažne o latinské skladby. V ďalšom jeho diele – tzv. *Prušianskom kancionáli* (1758) sa nachádza už 190 slovenských chrámových piesní. Pre nás je zvlášť zaujímavé jeho posledné dielo – *Skalický kancionál* (1783), z ktorého sa dostali mnohé piesne aj do súčasného *Jednotného katolíckeho spevníka* (JKS) – napr. *Už z neba posol schádza* (č.6), *Sem pospeš-te, nemeškajte* (81), *Často drahé rany, sväté* (135), *Raduj sa, Cirkev Kristova* (201), *Svätý Peter, svätý Pavol* (429) a iné.

Nemožno vynechať jedného z našich najväčších básnikov – kňaza **Jána Hollého** (1785 – 1849), ktorý zložil texty a v spolupráci s Martinom Eliášom, učiteľom hudby v Ostrihome, v r. 1846 publikoval *Katolíckí spewníci*. Ešte predtým, v r. 1804, aj vďaka podpore Slovenského učeného tovarýšstva, Hollého menovec nitriansky kanonik **Jur Hollý** vydal spevník *Nábožné katolícké pesničky*. V druhej polovici 19. storočia po založení Spolku sv. Vojtecha (1870) jednou z jeho úloh do budúcnosti bolo vydanie jednotného spevníka. Kňaz – rodolub **Dr. Andrej Radlinský** zozbieral 1047 piesní, ktoré neskôr po jeho smrti boli súčasťou modlitebníka *Nábožné výlewy*, ktorý pripravil. Po prvej svetovej vojne a zmene pomerov v našej vlasti došlo v r. 1921 k definitívnemu rozhodnutiu vydať *Jednotný katolícky spevník* (JKS) a touto prácou poverili **Mikuláša Schneidra Trnavského** (1881 – 1958), hudobného skladateľa, organistu a regenschoriho v Dóme (teraz už Bazilike) sv. Mikuláša v Trnave. Po pätnástročnom úsilí bol v r. 1936 Spevník pripravený a v r. 1937 ho aj vytlačili. Z viac ako 500 piesní v JKS sám Mikuláš Schneider skomponoval 226. Ak máte k dispozícii znotovaný spevník,

(Dokončenie na s. 7)

Prebodnutie Ježišovo boku a jeho snätie z križi

*Otcovi dušu odovzdal
i jeho srdce prebodli mu –
na križi otvorený chrám,
milosti všetky z neho plynú.*

*Boh Ty, ukrižovaný Kráľ –
bôl prebodol dušu Matkinu.
I jeho srdce prebodli mu,
Otcovi dušu odovzdal.*

*Kristovo telo z križi snímu,
v Matkinom lone spočíval –
so Synom niesla našu vinu.
I jeho srdce prebodli mu,
Otcovi dušu odovzdal.*

Pochovávanie Pána Ježiša

*Dráma dejín sa skončila,
telo Ježiša pochovali.
Matka Božia uvila
z premnohých bôlov veniec drahý,
aby nás láske učila,
aby sme hriechy oplakávali.
Telo Ježiša pochovali,
Dráma dejín sa skončila.*

*Sedembolestná na smrť žiála,
lež v srdci viery preslala,
ktorá zvíťazí zmŕtvychvstaním.
Telo Ježiša pochovali,
Dráma dejín sa skončila.*

Svetoslav Veigl: Sedembolestná

OD HOSANNA CEZ UKRIŽUJ K VÍŤAZSTVU

Blížili sa veľkonočné sviatky. Bol čas vyjsť naproti Pánovi, ktorý prichádzal z Betánie so svojimi učeníkmi. Na prvý pohľad bolo vidieť, že sa chystá niečo mimoriadne, že nastáva čas, keď sa má naplniť očakávanie celého Izraela. Do Jeruzalema prichádzal ten, na ktorého sa vzťahujú všetky Písma i Proroci.

Ježiš už nemal v úmysle tajiť, že je prisľúbený Mesiáš, naopak, chcel, aby sa to dozvedeli všetci ľudia, lebo všetko, čo sa udeje v Jeruzaleme, je súčasťou a vyvrcholením jeho mesiášskeho poslania. Doteraz totiž vždy, keď sa zdalo, že ho ľud chce vyhlásiť za Mesiáša, odchádzal ďaleko od ľudí do samoty, no teraz akoby si sám celkom zámerne pripravil takýto vstup, aby sa naplnili slová proroka: *Povedzte dcére sionskej, Hľa tvoj kráľ prichádza k tebe, tichý, sediaci na oslicí, osliatku, mláďati ťažného zvierata* (Mt 21, 5). Pokladal totiž za nevyhnutné, aby ho zástupy vyhlásili za Mesiáša, lebo v opačnom prípade by *Kamene museli kričať* (porov. Lk 19, 40). A Ježiš si pre svoj slávnostný vstup do Jeruzalema na potvrdenie svojho poslania zvolil práve nedeľu pred židovskou Veľkou nocou. Tak nejako to napísal brat Amadeus v Svätle 14/2009.

A pokračoval: Zamysli sa však nad tragédiou národa, ktorého tisícročné očakávanie sa nakoniec tak hlboko rozchádza s tým, čo Boh sľúbil a predpovedal ústami prorokov. Aké by to bolo hlboké sklamanie pre celé ľudstvo, keby Ježiš prijal vtedy všeobecný názor a obmedzil sa na úlohu vymaniť národ z rímskeho područia. Nečuduj sa preto paradoxu, že kým ľud jasal, Ježiš nad ním plakal, pretože *nespoznal čas navštívenia* (porov. Lk 19, 41). Záhľad sa na Ježišovu tvár, môžeš pochopiť hĺbku jeho osamelosti? Vo chvíli, keď vstupuje do svojho milovaného mesta ako prisľúbený Mesiáš, nestretáva tam nikoho, kto by mu naozaj rozumel. K slovu sa hlásili jeho nepriatelia. To že židovskí predstavitelia sa nestotožňovali s nadšením ľudu, neznamená, že správne pochopili zmysel proroctva a význam toho, čo sa tam vtedy dialo. Naopak, načo im bolo ich postavenie a vzdelanie, keď interpretácia toho, čo sa dialo, neniesla sa v duchu Písma, ale pridŕžali sa svojich vlastných pozemských záujmov. No ani ich nezmieriteľná nenávisť nemôže narušiť veľký Boží plán. Nevôľa, akú v nich vyvolal slávnostný vstup Pána do Jeruzalema, len prispieva k to-

mu, aby sa naplnilo všetko práve tak, ako to od počiatku Otec stanovil a predpovedali proroci.

Zástup jasal, ale Pán vidí že všetko jeho nadšenie je nanič, pokiaľ myslí len na seba a nie na Božiu slávu. Tento dav čoskoro spozná, ako sa mylí, a svoje rozčarovanie prejaví tým, že bude na svoju hlavu zvolávať Ježišovu krv. A tak aj ty, keď prežívaš chvíle zvlášť veľkého a radostného nadšenia, nepokladaj to hneď za neklamnú znamenie, že si na správnej ceste. Priprav sa na to, že to môže byť presne naopak.

Kto však môže pochopiť Božie úmysly, keď ani také jasné slová, akými Ježiš predpovedal svojim najbližším, čo sa s ním v nasledujúcich dňoch udeje, nedonútila apoštolov uvažovať o tom, že Božie kráľovstvo a poslanie Mesiáša je celkom iné ako očakával Izrael? Medzi Dvanástimi boli zvlášť vyvolení Jakub a Ján. A ako oni cháпали Božie kráľovstvo? Uvažovali o tom, ako si zabezpečiť, ako by mohli jeden sedieť po pravici a druhý po jeho ľavici (porov. Mk 10, 35 - 40). Kto mohol uveriť, že Ježiš než vojde do svojej slávy, že najskôr dovoľí, aby ho zovrela tlupa zlosynov a aby mu prebodli ruky a nohy (porov. Ž 55, 9). Kto mohol pripustiť, aby jeho Syna ľudia bili, pľuvali na neho a napokon ho ukrižovali, a on neostane potupený a v hanbe.

A čo nasledovalo po slávnostnom Hosanna?

Posledná večera s neuveriteľným Darom: Ježiš celému pokoleniu ľudí, ktorí prídu **daroval seba samého**, aby prebýval medzi ľuďmi po všetky časy až do jeho Druhého príchodu. Predtým však sa uponižil a ako sluha poumýval vo Večeradle svojim apoštolom nohy. A odpoveď človeka? Zrada! Zrada jedného z najbližších. Potom v Getzemanskej záhrade chvíle modlitby, opustenosti, samoty a neskutočného utrpenia, kým najbližší odpočívali. A napokon príchod zradcu s hordou vojakov, ktorý *bozkom zrádza Syna človeka*. Výsluchy týranie, bičovanie, posmech, pľuvance, odsúdenie a opäť zrada. Zrádca aj ten, ktorý má po ňom prevziať zodpovednosť za najvernejších. Kríž a cesta utrpenia na Kalváriu, stretnutie s ubolenou Matkou, klince vnikajúce do doráňaného tela a trojhodinový zápas na kríži, napokon smrť. Pochovanie, to všetko za prítomnosti Bolestnej Matky.

Napokon však prichádza víťazstvo - prázdny hrob...

Spôsob, akým Boh naplnia svoje prisľúbenia, nemôže byť podriadený posudzovaniu ľudskej obmedzenosti, lebo: *Proroctvo nikdy nevzišlo z ľudskej vôle, ale pod vedením Ducha Svätého prehovorili ľudia poslaní od Otca* (porov. 2 Pt 1 - 20). Ak čakáš na chvíľu, keď sa má naplniť čo predpovedali Proroci, nezabúdaj na pokoru pred Bohom. Nezabúdaj, že ani tvoja najbujnejšia fantázia nemôže vystihnúť, akým spôsobom chce Boh uskutočniť svoje zámery. Veď vôbec nie sme schopní preniknúť do ich hĺbky.

Keď sa čuduješ, že sa Tvoje túžby neuskutočňujú spôsobom, akým Ty sám pristupuješ k Božím proroctvám, rýchlo sa spamätaj. Skloň sa pred Bohom a pros, aby si pochopil že nemáš najmenší dôvod byť roztrpčený a sklamaný, veď Boh Ti pripravuje niečo oveľa väčšie, ako je to, čo si vieš len predstaviť.

A tak keď po slávnostnom Hosanna po bolestných dňoch utrpenia Pána, zaznie slávnostné Aleluja poďakuj Pánovi za dar vykúpenia a za dar jeho ustavičnej prítomnosti v našich chrámoch.

Podľa citovaného príspevku preložila a pripravila X. Duchoňová

PÔST BEZ VEĽKEJ NOCI, VEĽKÁ NOC BEZ PÔSTU?

Na Slávnosť Krista Kráľa, 23. novembra 2013, vydal pápež František svoju prvú exhortáciu s názvom *Radosť evanjelia (Evangeliū gaudium)*. Tento dokument je ovocím Trinásteho riadneho generálneho zasadania Synody biskupov, ktoré sa konalo v Ríme 7. - 12. októbra 2012 na tému *Nová evanjelizácia na odovzdávanie kresťanskej viery*. Zástupcovia biskupských konferencií uvažovali o ohlasovní radostnej zvesti v súčasnom svete.

Exhortácia pápeža Františka je skutočne povzbudením k pravej kresťanskej radosti. Táto radosť nie je chvíľkovým pocitom, ale ovocím (porov. Gal

5, 22), ktoré prináša Duch Svätý v srdci kresťana, ktorý naozaj žije z Krista v rozličných situáciách, viac či menej náročných. Pápež František často pripomína túto radosť aj vo svojich zamysleniach pri ranných svätých omšiach, ktoré slávi vo vatikánskom Dome svätej Marty (napr. 7. 5., 19. 6., 26. 6., 6. 9.,

5, 22), ktoré prináša Duch Svätý v srdci kresťana, ktorý naozaj žije z Krista v rozličných situáciách, viac či menej náročných. Pápež František často pripomína túto radosť aj vo svojich zamysleniach pri ranných svätých omšiach, ktoré slávi vo vatikánskom Dome svätej Marty (napr. 7. 5., 19. 6., 26. 6., 6. 9.,

3. 10. 2013). On sám je jej autentickým svedkom a praktickým poslom.

Na začiatku spomenutej exhortácie pápež František poznamenáva: „Sú kresťania, ktorých život je ako pôst bez Veľkej noci. Uvedomujem si, že radosť nemôžno prežívať rovnakým spôsobom vo všetkých etapách a okolnostiach života, pretože tieto okolnosti niekedy bývajú veľmi zložité. Radosť sa prispôbuje a premieňa, ale vždy zostáva prítomná – aspoň ako lúč svetla, ktorý sa rodí z vnútornej istoty, že sme nekonečne nadovšetko milovaní. Chápem, že ľudia sú náchylní na smútok pre veľké ťažkosti, ktorým musia čeliť, ale kúsok po kúsok musíme dať priestor radosti z viery – ako skrytej, ale istej dôvere aj uprostred najhorších trápení: ‚Z pokoja si mi vyhnal dušu, zabudol som na blaho... Toto si beriem k srdcu, pre toto budem dúfať. Lásťavosť Pána, že nám nie je koniec, veď jeho milosť nepomiňa, obnovuje sa každým ránom; veľká je tvoja vernosť... Dobré je ticho čakať Pánovo spasenie‘“ (Nár 3, 17.21 – 23.26).

Pokúšenie sa často prejavuje vo výhovorkách a sťažnostiach, akoby na to, aby sme sa dokázali radovať, musel byť splnený nekonečný zoznam podmie-

nok. Je to tak, pretože „technologická spoločnosť dokázala znásobiť príležitosti na potešenie, ale len veľmi ťažko dokáže vyvolať radosť“ (Pavol VI., *Gaudete in Domino. Apoštolská exhortácia* (9. 5. 1975), b. 8). Môžem povedať, že tie najkrajšie a najspontánnejšie radosti, ktoré som počas svojho života zažil, boli radosti veľmi chudobných ľudí, ktorí toho mali naozaj veľmi málo. Pamätám si tiež opravdivú radosť tých, ktorí si aj uprostred náročných pracovných povinností zachovali veriacu, štedrú a jednoduché srdce. Rozličnými spôsobmi tieto radosti vyvierajú z prameňa veľkej Božej lásky, ktorá sa prejavila v Ježišovi Kristovi. Nikdy ma neunaví opakovať slová Benedikta XVI., ktoré nás vedú do centra evanjelia: „Na začiatku toho, že je niekto kresťanom, nestojí etické rozhodnutie alebo veľkolepá myšlienka, ale skôr stretnutie s udalosťou, s Osobou, ktorá ponúka životu celkom nový horizont a tým aj zásadné smerovanie.“ (*Deus caritas est. Encyklika o kresťanskej láske* (25. 12. 2005, b. 1).

Len vďaka tomuto stretnutiu alebo opakovanému stretávaniu sa s Božou láskou, stretnutiu, ktoré sa premieňa na šťastné priateľstvo, oslobodzujeme sa

od izolovaného svedomia a od zamerania na seba samých. K tomu, aby sme boli naplnení ľuďmi, dospievame vtedy, keď sme viac než len ľuďmi – keď Bohu dovolíme, aby nás vyviedol za hranice nás samých, aby sme obsiahli plnosť pravdy a našom bytí. Z toho potom pramení evanjelizačné úsilie. Totiž, ak niekto prijal túto lásku, ktorá životu dáva nový zmysel, ako sa o ňu môže nepodeliť s ostatnými?“ (*Evangelii gaudium*, b. 6 – 8)

Ako nemôže jestvovať pravý pôst bez veľkonočného tajomstva, inak by nemal zmysel, tak nemôže byť ani Veľká noc bez pôstu: bez pokánia, bez vnútornej zmeny, ktorá sa prejavuje v sebazá-pore, modlitbe a dobročinnosti. Platí to aj pre človeka 21. storočia. I on sa musí učiť uprostred mora (čoraz viac) uskutočniteľného *dobrovoľne obmedziť* na to, čo mu a jeho blízkym skutočne prospieva. Musí sa naučiť klásť medze, ktorých prekročenie by uvrhlo jeho aj ostatných do nešťastia. Musí ich klásť, aby v sebe vymedzil priestor pre nový vzkriesený život v radosti (porov. Elisabeth Lukasová, *Radosti na stope. Sedem krokov k duševnému zdraviu*, LÚC, Bratislava, s. 25).

ThDr. Michal Vivoda

SVÄTÉ OLEJE

Každý z nás sa už stretol so svätými alebo požehnanými olejmi. Aké sú to vlastne oleje? Kedy sa používajú, odkiaľ pochádzajú? Prečo práve oleje? Neraz sme si mohli položiť tieto otázky, a práve Veľkonočné trojdnie nám ponúka aj mnohé odpovede, lebo práve v posvätnom čase Veľkonočného trojdnia sa jednotlivé oleje používané pri slávení kresťanského tajomstva svätia.

Sväté oleje by sme mohli jednoducho nazvať olejmi, ktoré sa používajú pri vysluhovaní sviatosti. Požehnanie a svätenie týchto olejov sa uvádza v *Geláziovom sakramentári* (meno je od pápeža Gelásiusa I. († 496). V 7. storočí sa všeobecne v deň Pánovej večere požehnávali sväté oleje a tvorila krizma. V Galícii ako to zaznamenáva svätý Eligius Noviomensis († 656) a liturgické knihy tohto obdobia to bolo zaužívané, a oleje sa požehnávali v rámci večernej omše na pamiatku Pánovej večere. Pápež Pius XII. pri reforme poriadku Veľkého týždňa v roku 1955 ustanovil špeciálnu omšu *Missa chrismatis*, pri ktorej sa požehňávajú oleje. V diecéze sa slávi iba v katedrále, slávi ju biskup, pričom požehnáva tri oleje: **olej katechumenov, olej na pomazanie chorých a svätý krizmu**. Už sv. Bazil (r. 379) obrad svätenia olejov odvodzoval od apoštolov (www.CatholicHerald.com; Život Cirkvi, 15 – 16/2006, str. 13 – 14). Oleje sú z olív, ako pripomenka, že Pán Ježiš sa po Poslednej večeri s apoštolmi modlil na Olivovej hore v Getsemanskej záhrade. Tak ako sa z olív lisovaním získava olej, tak aj Ježiš v utrpení potil krv práve na tejto hore.

Oleum catechumenorum (O. Cath.) – olej katechumenov súvisí so sviatosťou krstu; je to vlastne ešte predkrstné pomazanie katechumena (dieťaťa na

hrud', väčšieho na ruky...). Svätý Hippolyt v *Apoštolskej tradícii* (3. stor.) spomína (olivový) olej na exorcizmus či ‚exorcizačný‘ olej, ktorým sa katechumen pomazáva. Najprv sa však prednesie exorcizmus – modlitba, ktorou prosíme Boha o oslobodenie kandidáta od vplyvu zlého ducha. V knihe biskupa Seraphiona (1. pol. 4. stor.) sa nachádza formula požehnanie oleja a krizmy na krst. Toto bola totiž najstaršia prax, že sa krizma a olej katechumenov požehnávali a svätili pred krstom, ako to uvádza svätý Hippolyt. Olej katechumenov môže požehnať aj kňaz, a to pri krste dospelého pred pomazaním na príslušnom stupni katechumenátu. Tento olej môže byť olivový, alebo iný – rastlinný.¹

Oleum infirmorum (O. I.) – olej chorých. Je to matéria sviatosti pomazania chorých. V *Apoštolskej tradícii* (3. stor.) svätého Hippolyta sa spomína jedna časť modlitby požehnanie práve tohto oleja. Ináč sa používa od apoštolských čias (podľa Jakobovho listu 5, 14 – 15).

V latinskom obrade sa používa olivový olej, alebo iný – rastlinný olej. V súrnom prípade ho môže požehnať kňaz, ktorý ide vysluhovať sviatosť pomazania a nemá riadne biskupom požehnaný olej, alebo požehnaný kňazom, ktorý má na to právomoc z práva, alebo z osobitného povolenia Apoštolskej stolice.²

Chrisma (CH alebo aj (S.C.) – svä-

tá krizma. Je to zmes čistého olivového oleja zmiešaného s balzomom (dáva sa do oleja od 6. storočia; je to živica terebintky – stromu, ktorý rastie v Judey a Arábii, a jeden druh aj v Západnej Indii a tropických oblastiach.) Môže sa nahradit iným rastlinným olejom a inými vonnými látkami. Vo východných obradoch sa pridáva do oleja až 33 ingrediencií vonných látok sladkastej vône. Pri zmiešaní zmesi biskup symbolicky dýcha na krizmu, lebo sa stáva nástrojom života (duchovného).

Olej je vo Svätom písme symbolom Božieho požehnanie, hojnosti, ale aj vyvolenia: *Leješ mi olej na hlavu a kalich mi naplníš až po okraj...* (porov. Ž 23). V Starom zákone týmto olejom pomazávali kňaza, proroka a židovského kráľa, ako znak zasvätenia Pánovi. U Izraelitov to bol olivový olej s vonnými prímiesami – ako to uvádza Kniha Exodus 30, 22n. Pomenovanie krizma (chrisma) je od gréckeho *Christos* – Pomazaný.

Slávnosť krizmy spomínajú vo svojich dokumentoch aj Theophilus aj Tertulian (2. – 3. stor.). Už v 4. storočí je posvätenie krizmy rezervované biskupovi. Podľa dekrétov Toledskej synody (asi r. 398 – 400) krizmu posviaca biskup pre územie svojej diecézy, aby sa tak ukázala jednota partikulárnej cirkvi s biskupom.³ Odvtedy môže krizmu svätiť iba biskup⁴ pre svoju miestnu cirkev v pri-

tomnosti svojich kňazov, a to na Zelený štvrtok. Krizma je materiou sviatosťi birmovania a okrem toho sa používa aj ako doplnujúci obrad po krste – pomazanie hlavy; pri kňazskej vysviacke – pomazanie rúk; pri biskupskej vysviacke – pomazanie hlavy; a potom pri posviacke oltára, kostola a zvona.

Prečo olej?

Olej za sebou zanecháva výraznú stopu, a zanecháva po sebe aj určitý znak. Balzam chráni telo od hniloby a rozširuje ľúbeznu (prijemnú) vôňu. **Práve tak pôsobí v nás olej zmiešaný a balzamom:**

darmi Ducha Svätého je náš rozum nadprirodzene osvietený, naša vôľa je posilnená, duša je chránená od hniloby hriechu a naplnená vôňou čnosti kresťanskej dokonalosti, najmä láskou k Bohu a bližným.

Pomazanie olejom chorých krásne predstavuje myšlienku, a je tak aj posilou chorého, aby vďaka udelenej sviatosťi nepodľahol zlu... „Sviatosťným pomazaním prejavuje Kristus chorému svoju lásku a dáva mu potrebnú vnútornú silu.“ (Ján Pavol II.)

¹ Porov. Rímsky pontifikál: Ordo benedicendi oleum catechumenorum et infirmorum et

conficiendi chrisma, *Úvodné poznámky*, 2, 3, 7, SSV Trnava 1981, str. 405-406; Rímsky rituál: Obrad uvedenia dospelých do kresťanského života bod 129, 131, SSV Trnava 1993, s. 62n.

² Porov. Pomazanie chorých a pastoračná starostlivosť o nich, *Úvod*, 20-21, SSV Trnava 2010, s. 23.

³ Porov. POLYCARPUS RADÓ: *Enchiridion liturgicum, pars II.*, X., D, 6., b, 5°, HERDER ROMA 1961, s. 1191.

⁴ Porov. Rímsky pontifikál: Ordo benedicendi oleum catechumenorum et infirmorum et conficiendi chrisma, *Úvodné poznámky*, 4, 6, Trnava 1981; Ordo confirmationis, *Úvod*, 10, SSV Trnava 1976, s. 21.

JEŽIŠ UMÝVA UČENÍKOM NOHY

Evanjelista píše, že nadišla Ježišova hodina odísť z tohto sveta. Je to čas rozlúčky a tak chce Ježiš odovzdať apoštolom to, čo mu najviac leží na srdci. Chce urobiť jedno veľké gesto lásky, – namiesto slov o láske chce ubezpečiť všetkých o svojej láske. Toto gesto vzbudzuje u učeníkov údiv. Všimnime si reakciu Petra, ktorý si nechce dať umyť nohy: *Nikdy mi nebudete umývať nohy.* A na prvý pohľad by sa nám mohol zdať jeho odpor múdry, lebo vedel, že umývanie nôh bolo v tých časoch úlohou otroka, sluhu a nie jeho Majstra, Učiteľa, ktorý sa mu azda v takomto naoko možno nedôstojnom položení nepozdával.

Peter nevedel prijať obraz slúžiaceho, poníženého Boha. Akoby zabudol na to, čo im Ježiš povedal: *Neprišiel sa dať obsluhovať, ale slúžiť* (Mt 20, 28). Na potvrdenie vtedajšieho zmysľania o nízkosti tohto gesta môžeme použiť aj slova Jána Krstiteľa, ktorý hovorí, že nie je hoden rozviazať mu – Ježišovi, remienok na obuvi. (Lk 3, 16) Ján sa považuje za ešte menšieho ako otrok, oproti majestátu Boha. A vidíme, že Ježiš, nielen že rozvážuje remienky, ale on aj umýva nohy. Opäť potvrdzuje svoju lásku – do krajnosti. Chce im všetkým povedať. Áno ponížujem sa ako otrok, aby som vám mohol slúžiť. Kľakám si pred vami s pokorou, aby som vás prosil o prijatie mojej lásky. Ty Peter, Ján, Tomáš, Judáš, ... teraz ste vy páni mojej lásky a môžete s ňou zaobchádzať ako chcete. Prosim vás však, aby ste ju prijali. Prosim, ale nenútim. Láska nezotročuje, ale

oslobodzuje. Spomenul som aj Judáša, lebo aj pred neho si Boh takto kľakol, i keď vedel, že ho zradí. Presne takto isto si kľaká Boh pred každého z nás. Kľučí a prosí o prijatie svojej lásky, dal nám toľko dôkazov okrem tohto, a predsa nám často nestačia.

Keď Ježiš skončil toto gesto umývania nôh, povedal apoštolom: *Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám* (Jn 13, 15). Ježiš nám chce povedať, vy máte konať, tak ako som vám ukázal, máte si aj vy navzájom umývať nohy. Myslite si, že to Ježiš myslí doslova, že teraz prideme domov a pôjdeme jeden druhému umyť nohy? Asi nie. Skutočne niekomu umývať nohy znamená najmä slúžiť – byť služobníkom, pomáhať, obetovať svoj čas, sily, námahu... Ako hovoril Ján Pavol II. absolútne sebadarovanie, a to predpokladá lásku. Ochotu preukázať bližnému našu lásku.

Ale nie vždy sa nám chce slúžiť druhým, aj keď nám Ježiš povedal – robte aj vy, ako som ja urobil vám.

Aké ťažké je niekedy napodobniť ho! Ježiš nám na povzbudenie dáva ďalšiu motiváciu, keď hovorí: *Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili* (Mt 25, 40). Skúsme si predstaviť, ako by sme my umyli nohy Ježišovi? Ako by sme mu poslúžili. Dovolím si povedať, že azda s najväčšou úctou ako Mária Magdaléna, ktorá mu ich slzami umývala a vlasmi poutierala, asi by sme sa správali pred Bohom – Ježišom podobne. Nie? Aké je však ťažké niekedy vidieť v bližnom Ježiša, keď vidíme niekoho dotrhaného, špinavého, páchnuceho...

Prosmo Krista, aby nám dal svoju lásku, aby miloval v nás a cez nás všetkých našich bližných. Aby sme nerobili rozdiely medzi nikým. Tvoja láska patrí všetkým a my nemáme právo prisvojovať si ju. Daj, nech v prvom rade prijme tvoju lásku, ktorú nám kľučiac pri našich nohách ponúkaš, a potom nech podľa tvojho vzoru a príkladu si aj my kľakneme k tvojim nohám zakrytým potrebami našich bližných.

Martin Majda, kaplán

VSTAL Z MŔTVYCH! (Mt 28 1–10)

Na Veľkonočnú vigíliu vďaka starozákonným čítaniam postupne prechádzame dejinami spásy, teda pripomíname si, čo Boh konal v prospech ľudí. Prišli sme k bodu vyvrcholenia – k zmŕtvychvstaniu Ježiša Krista, keď bola premožená smrť.

Vstal z mŕtvych! Túto prekvapujúcu zvesť prijali napodiv ako prvé nábožné ženy, po nich apoštoli a cez nich sa nesie do všetkých končín sveta. A tak sa dostala až k nám.

Skutočnosť zmŕtvychvstania je triumfom Božej moci a dobroty. Je triumfom voči tomu, čo postihlo ako trest prvých ľudí, čo trápiло *Kazateľa* a sužovalo *Jóba*, ale aj triumfom naplňujúcim túžobné očakávanie Makabejských mučeníkov:

Makabejskej matky s jej synmi na konci Starého zákona. Ako dlho sužoval ľudí neodvratný údel smrti! Zmŕtvychvstanie z neho vyslobodzuje ako prvého z ľudí Ježiša, Boho-človeka.

Na Veľký piatok si živo pripomíname, že Boh pre každého z nás urobil všetko, aby sme boli zmierení s ním. Dnes s vierou pozeráme na osláveného Krista, ktorý naplnil svoje slová, že *má moc dať svoj život a má moc zasa si ho vziať*. Pozerá-

me na neho ako na toho, ktorý prisľúbil a aj má moc dať takýto život v hojnosti aj nám.

Božie deti, čiže my, sme tí, ktorí dostali prisľub tohto božského triumfu nad smrťou. My v Kristovom zmŕtvychvstanií nachádzame kľúč k pochopeniu života. Cesta životom dostáva omnoho vyšší zmysel skutočnosťou, že život sa smrťou nekončí. Preto Kristova premena nás má už teraz premieňať na nových ľudí. Tým je Veľká noc; je o novom živote.

Apoštoli by sa nerozišli hlásať Krista po celom svete a neboli by podstúpili

mučenícku smrť za neho bez Kristovho zmŕtvychvstania a bez daru Ducha Svätého. Udalosti Veľkej noci a turična milosť zmenila ich predchádzajúci život.

Ludia, ktorí upierajú svoj zrak k prázdnemu hrobu a veria svedkom stretnutí so Zmŕtvychvstalým, musia žiť premenený život. K tomu pomáha dar Ducha Svätého. Cez sviatosti máme aj my už tajomne účasť na Veľkonočnom tajomstve. Nemôžeme zostať takými istými ako

tí, ktorí na tejto udalosti nemajú účasť. Predtým vládol svetom hriech, teraz milosť. A my sme ju prijali v krste, obnovili v sviatosti pokánia a teraz rozhojňujeme pri slávení Eucharistie.

Ateista Nietzsche vyčítal kresťanom, že keď veria vo vykúpenie, prečo potom tak málo žijú ako vykúpení. A naozaj. Mnohí vykúpení ostanú každoročne po Veľkej noci len vykúpaní ☺.

My však patrime k tým, pre ktorých

žiť je Kristus a zomrieť zisk. Kiež nasledovné slová svätého Pavla sa touto Veľkou nocou stanú skutočnosťou v každom z nás: *Nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus.*

Milí čitatelia nášho farského *Blumentálu*: Láska Zeleného štvrtka, viera veľkého piatku, nádej Bielej soboty a víťazstvo Veľkonočnej nedele, nech vás posilní a naplní pokojom a dôverou!

Ján Sitár, kaplán

RADOŠŤ ZO ZMŔTVYCHVSTANIA

Väčšina z nás prirodzene pri smrti niekoho cíti smútok. Ten smútok by mal byť o to väčší, ak vieme, že zomrel niekto, kto nás veľmi miluje a vlastne zomrel preto, aby sme my nemuseli zomrieť, niekto, kto obetoval svoj život za nás. Tým niekým, nie je nikto iný ako Ježiš. A on sám hovorí – *nik nemá väčšiu lásku, ako ten, kto položí život za svojich priateľov.* A keby sme aj mali cítiť smútok a bolesť pri pohľade na jeho utrpenie a smrť, predsa v nás, ako kresťanoch, je aj kúsok radosti, nádeje a vďačnosti.

Kristova smrť nám dáva život a Kristovo zmŕtvychvstanie nám to potvrdzuje a dáva nádej na zmŕtvychvstanie. Ukazuje nám, že smrťou sa život človeka nekončí, naopak začína sa nový a oveľa lepší. A ak by sme sa aj báli, či sa za ten svoj biedny život po zmŕtvychvstani dostaneme do neba, vieme, že Kristovi na tom veľmi záleží a nesmierne túži, aby sme boli v nebi s ním.

A ak nám je niekedy ťažko uveriť v zmŕtvychvstanie, nečudujme sa, veď aj učeníkom sa to verilo veľmi ťažko. Ježiš im svoju smrť a zmŕtvychvstanie dokonca viackrát predpovedal, niektorí ho videli premeneného, v jeho Božskej sláve a predsa, keď prišla hodina utrpenia, zľakli sa a rozutekali sa. A nechceli veriť, že vstal z mŕtvych, aj keď videli prázdny hrob a Tomáš nechcel veriť ani vtedy, keď mu apoštoli povedali, že už Krista naozaj videli živého. Vtedy Tomáš prehlásil – *ak neuvidím... neuverim.* A Kristus sa mu naozaj ukázal a tento neveriaci Tomáš vkladá tú svoju ruku

do rán po klincoch aj za každého jedného z nás, aby pomohol našej malej viere. Po tejto skúsenosti so zmŕtvychvstalým Kristom sa už apoštoli smrti nebaja. Boli si istí, že budú opäť žiť. A naozaj takmer všetci zomreli mučeníckou smrťou. Pavol hovorí – *pre mňa žiť je Kristus*

a zomrieť zisk. Túži zomrieť a žiť s Kristom. Tu vidieť akú mali istotu, že smrťou sa život človeka nekončí. Verím, že aj v nás je aspoň kúsok z tej istoty a kúsok z tej radosti.

Na záver by som chcel znova zopakovať, čo som už toľkokrát spomínal. Kristus hovorí – *kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň.* Kristovo telo a krv sú pre nás zárukou večného života, že aj my raz budeme vzkriesení pre večný život. Kiežby sme sa čo najčastejšie živili týmto nebeským pokrmom. Kiež by sme neboli spokojní iba preto, že sme si splnili povinnosť a na Veľkú noc sme boli na svätej spovedi aj na svätom prijímaní, a potom už dlho, dlho nič. Som si istý, že Kristus túži byť v našom srdci neustále. A slova mi Don Bosca – žime tak, aby sme každú svätú omšu na ktorej sme, mohli ísť na sväté prijímanie. Na to vám vyprošujem Božie požehnanie, aby sa nám to spoločne darilo uskutočňovať.

Martin Majda, kaplán

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

Pápež Ján XXIII. v dejinách cyrilometodskej misie

Mesiac apríl má v Katolíckej cirkvi niekoľko významných udalostí. Najvýznamnejšou bude svätorečenie dvoch pápežov, ktorí výrazne zmenili Cirkev i svet. Pápež František za očakávanej prítomnosti emeritného pápeža Benedikta XVI. bude 27. apríla 2014 predsedáť slávnostnej liturgii svätorečenia bl. Jána XXIII. a bl. Jána Pavla II. Poznať život a dielo oboch pápežov je veľmi dôležité, lebo dokázali otvoriť okná i dvere Cirkvi a priblížiť Cirkev svetu, ale aj pochopiť, že Cirkev má svoje nezastupiteľné miesto v živote sveta, ktorý ju dnes potrebuje tak, ako ju potreboval v minulosti, ba o to viac, že obaja sa významne podieľali na rozvoji cyrilometodskej tradície nielen u nás, ale naplno otvorili ich kult v celej Cirkvi.

Bl. Ján XXIII. vlastným menom **Angelo Giuseppe Roncalli** sa narodil **25. novembra 1881** v **Sotto il Monte pri Bergame**. Za pápeža ho zvolili **28. októbra 1958**. Zomrel **3. júna 1963**. Od roku 1905 do roku 1914 bol osobným tajomníkom biskupa Giacoma Maria Radini-Tedeschiho v Bergame. V roku 1921 ho Benedikt XV. vymenoval za národného riaditeľa Kongregácie pre propagáciu viery. Jeho výskum v Ambroziánskej kniž

nici v Miláne, kde hľadal archívne dokumenty o svätom Karolovi Boromejskom, priviedol ho ku kardinálovi Achille Rattimu, milánskeho arcibiskupovi. Ten ho po zvolení za pápeža (6. 2. 1922) v marci 1925 vymenoval za titulárneho arcibiskupa v Aeropolise a apoštolského vizitátora v Bulharsku, neskôr v Turecku a Grécku. Počas nemeckej okupácie Grécka sa silne angažoval za záchranu Židov. Na priamy zásah Pia XII. sa 22. decem-

bra 1944 stal nunciom v Paríži a v roku 1953 sa stal kardinálom a benátskym patriarchom, a po smrti Pia XII. pápežom. Jeho pontifikát znamenal obrovský predel v dejinách Cirkvi.

Prvé veľké vystúpenie

V Bazilike svätého Pavla za hradbami 25. januára pri prvom veľkom vystúpení ohlásil tri projekty, ktoré doslova šoko-

vali svet: **zvolať všeobecný koncil, rímsku diecéznu synodu a revíziu Kódexu kánonického práva.** Druhý vatikánsky koncil otvoril 11. októbra 1962 a 8. decembra uzavrel prvú sesiu koncilu s tým, že pokračovanie bude o deväť mesiacov. No druhú sesiu už viedol jeho nástupca Pavol VI. Úloha koncilu nebola jednoduchá. Po druhej svetovej vojne sa Cirkev ocitla v novej situácii, čo malo, prirodzene, bezprostredný dopad aj na sociálne učenie Cirkvi. Sociálna otázka, ktorá sa spočiatku týkala iba robotníkov, nadobudla teraz širšie rozmery zahŕňajúc všetky vrstvy obyvateľstva, všetky národy, celú medzinárodnú spoločnosť a najmä drámu Tretieho sveta. Problém modernej spoločnosti sa stal predmetom myšlienok a pastorálnej činnosti Cirkvi a jej Učiteľského úradu. Encyklika pápeža Jána XXIII. *Mater et magistra* z 15. mája 1961 znamenala nový krok dopredu v sociálnom učení. O dva roky neskôr 11. apríla 1963 Ján XXIII. vidiac hrozbu atómovej vojny vydáva encykliku *Pacem in terris*. Encyklika je naliehavou výzvou zabezpečiť vo svete pokoj, čo možno dosiahnuť rešpektovaním mravných postulátov ľudského spoluzitia. **Žiada, aby sa všade rešpektovali ľudské práva a sloboda každého človeka. Ohlasuje povestné *aggiornamento*.** Uvoľňuje veľmi napäté vzťahy medzi západom a východom, má veľký podiel na urovnaní karibskej krízy. V tejto atmosfére bl. Ján XXIII. v hĺbke vidí *znamenia čias*. Sociálna otázka sa stáva svetovou a strháva všetky krajiny.

Apoštolský list *Magnifici eventus*

Osobitnú zásluhu má na prehlbovaní úcty k svätým Cyrilovi a Metodovi, keď Slovanom adresuje Apoštolský list *Magnifici eventus - Významné udalosti z 11. 5. 1963* pri príležitosti tisícstého výročia príchodu svätých Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Pápež v ňom vyzýva slovanské národy k vďačnosti za dar viery. Vyzdvihuje aj prepojenie a význam kultúry a viery v živote Slovanov. Pripomína hlavné zásluhy solúnskych bratov a vyjadruje nádej, že cyrilo-metodské dedičstvo sa stane prostriedkom zblíženia a jednoty medzi západnou a východnou Cirkvou. „Dvojica významných misionárov, svätí Cyril a Metod, vyšla z Carihradu a prišla na Veľkú Moravu. Jednotlivým národom sa nemôže stať nič spásonosnejšie ani sa im nemôže dostať nijaké väčšie dobrodenie, ako keď nad nimi v žiare slnka spravodlivosti vziđe svetlo evanjelia a kresťanská spoločnosť tým získa nový prírastok. Za tento okamih, ktorý si zaslúži zvláštnu pozornosť, možno považovať prozreteľnosť príchodu týchto mužov pre Moravanov a Slovákov a následne pre veľmi početné slovanské národy.“ Pápež si veľmi jasne uvedomuje, že: „nikdy sa nepatrí mlčať o daroch z neba, potom je nanajvyš

hodné slávnostne si pripomínať prechod celých rodín národov do kráľovstva jeho milovaného Syna a ich ozdobenie kresťanskou dôstojnosťou Boha, ktorý je bohatý na milosrdenstvo.“

Pápež zdôvodnil napísanie listu takto: „z toho dôvodu sme sa rozhodli, ctihodní bratia, predstavení slovanských národov, poslať tento list, v ktorom osvetľujeme túto významnú udalosť, a (chceme) vyzvať vás otcovským a láskavým slovom k jej dôstojnej oslave spolu s duchovenstvom a veriacimi, o ktorých sa staráte. Vašou (úlohou) bude oslava svätých Cyrila a Metoda a vysvetľovanie (vaším zvereným) ich zásluh, života, duchovných darov, ciest, práce a námahy, ktoré vykonali preto, aby (vaše národy) obrátili ku Kristovi a priviedli ich čo najviac k zvedelanosti a kultúre... Ak by niekto zisťoval dôvody veľkej úrody apoštolského diela svätých Cyrila a Metoda, ľahko pochopí, čo je celkom zrejmé, že to bolo preto, lebo boli „chudobní tohto sveta... bohatí na vieru“, „muži bohatých čností, usilujúcich sa o dokonalosť“, pevne pripútaní k Petrovej katedre a jej načisto oddaní v plnom zmysle tohto slova, čo je pochopiteľne, žertvami katolíckymi a apoštolskými. Túto pochvalu vyjadril náš predchodca blahej pamäti Pius XI. týmito slovami: „Prečo by sme sa teda mali diviť, že Cyril a Metod, ktorých môžeme pomenovať synmi Východu, podľa vlasti - Byzantincami, podľa pôvodu - Grékmi, podľa (povereného) poslania - Rimanmi, podľa plodov apoštolátu - Slovanmi, sa stali všetkým pre všetkých, aby všetkých získali pre jednotu všeobecnej Cirkvi.“ Ján XXIII. vysoko vyzdvihuje činnosť sv. Metoda, aby sa ako pápežský legát staral o duchovný rozvoj slovanských národov“.

Primát rímskeho pápeža

Čo je obzvlášť dôležité, a musíme si uvedomiť aj dnes, že Ján XXIII. vyzdvihuje primát rímskeho biskupa (ako veľmi si to na základe známej udalosti rozdelená cirkev na Slovensku potrebuje dnes uvedomiť!) a **potvrďuje to udalosťami zo života svätého Metoda:** „Patrí sa - ako usudzujeme - pripomenúť, že Metod, obvinený z toho, že posvätné obrady a bohoslužby vykonával v slovenskom jazyku, ho opäť povolali do Ríma. Od všetkých obvinení ho znova pápež Ján VIII. oslobodil a Metod získal potvrdenie o svojom poslaní, ktorým ho so všetkými privilégiami poveril Hadrián II., teda o pôsobení medzi Slovanmi, čo ešte horlivejšie vykonával. Lebo pre neho bolo vždy vecou posvätnou a vznešenou byť spojený s Rímskou cirkvou najpevnejším putom lásky a viery, a vykonávať svätú službu s oddanou poslušnosťou voči Apoštolskej stolici, ktorá je predsa základom pravdy a kresťanskej jednoty.“ To je obrovská výzva pre dnešný svet v 21. storočí, pre Cirkev a všetkých jej členov, ako aj pre svet, ktorý by dnes azda chcel vidieť Cirkev ako nejaké „de-

mokratické“ a nie hierarchické spoločenstvo. Nevyhnutnosť vidieť v Petrovi dnešných dní toho, kto dostal právo a povinnosť viesť Cirkev, kto je za ňu zodpovedný, a prijať aj také jeho rozhodnutia, ktoré mnoho ráz nevieme pochopiť pre neznalosť informácií, ktoré ostávajú tam, kde majú byť, pre našu nekompetentnosť, nie v duchu slepej poslušnosti, ale v duchu viery! A to je rozdiel!

V liste pápež potom oceňuje významný počin Leva XIII. a jeho encykliky *Grande munus* z roku 1885. Oceňuje prínos činnosti významných osobností cyrilo-metodského kultu mariborského biskupa Antona Martina Slomšeka a olomouckého arcibiskupa Antonina Cyrila Stojana, ktorá bola nazvaná Apoštolát svätých Cyrila a Metoda. Vyzdvihuje uniatske kongresy na Velehrade na počesť pamiatky svätého Metoda. Oceňuje viditeľné a požehnané ovocie, ktoré odtiaľ vyšlo a pre spoločný úžitok sa veľmi pričinilo o prehĺbenie túžby po lepších časoch, čo by umožnili znovu sa podojsť na pokračovanie takého šťastného diela a pripája osobnú spomienku z čias, keď pôsobil ako apoštolský delegát v Bulharsku v roku 1927. Pripomína svoje poslanstvo predsedovi Velehradského kongresu: „veľmi si želim, aby k tebe došiel a skrze teba zaznel všetkým zhromaždeným na Velehrade z Bulharska prichádzajúci hlas radosti, (z toho), že došlo k stretnutiu uctiť si pamiatku svätých Cyrila a Metoda.“

Ovocie účinkov pôsobenia solúnskych bratov

Ján XXIII. potom hovorí, čo je ovocím požehnaného účinkovania solúnskych svätých bratov: „Sú to: živý zmysel pre božské veci, vznešené talenty, bohatstvo všestranného nadania, sklon k zdvorilosti, predpoklady ku krásnym umeniam, štedrá pohostinnosť - čo spolu vzaté predstavuje opodstatnený základ dobrej nádeje do budúcnosti. Bohužiaľ, v mnohých tu uvedených oblastiach sú tieto po predkoch zdedené vznešené dobrodenia a kresťanská dôstojnosť v žalostnom stave. Kiež sa (už) konečne zahania (tí), čo pošliapávajú to, čo sa patrí ctíť a milovať, kiež sa zmení k lepšiemu, ako dúfame, zmýšľanie (zodpovedných) správcov (oných krajín) a búrka sa obráti na príjemný vánok. Aby vašim národom mohol bez škody zostať zachovaný, predkami odovzdaný poklad nodernej hodnoty, (ktorým je) kresťanské náboženstvo, vyzývame, aby ste v tomto novom roku ešte usilovnejšie prednášali Bohu (svoje) prosby, požiadavky, sväté obete a slzy, prinášajúce plody dobrého diela a zachovávajúce tajomstvo viery v čistom svedomí.“

A ten, čo vládne nad všetkým a riadi všetky časy, kiež milostivo pôsobí, že nádeje sa naplnia a na lepšie obrátia trápenia a smútok, a kiež tým, čo dúfajú v jeho ochranu a pomoc pripraví úte-

chu, ktorá bude o to radostnejšia, o čo menšie bolo jej očakávanie.“ V jeho liste sa teda prelínajú myšlienky aktuálne z minulosti s jeho osobným postojom k človeku, ktorý sa vždy v jeho živote vyznačoval predovšetkým veľmi sociálnym čítaním. Jedinečným spôsobom **Ján XXIII. týmto listom poukázal na to, že máme možnosť neustále čerpať z histórie a dávať to prítomnosti pre budúcich.**

Pripravil Daniel Dian

(podklady JUDÁK, V., LIBA, P.: *Od Petrovho stolca k Veľkej Morave*. Trnava SSV 2012. ŽIRA, J. K.: *Pápeži v dejinách cyrilo-metodskej misie a tradície*. In: *Duchovný pastier*. Trnava SSV 2013 – 2014).

(Dokončenie zo s. 1)

všimnite si túto skutočnosť aj pri zbežnom prelistovaní. Autor JKS v predsluve poznamenáva, že kým v západoeurópskej cirkevnej tradícii je hudba a spev asketickejšia, uzavretejšia a viac presiaknutá vplyvom gregoriánu, naša cirkevná hudba a spev sú farbistejšie, náladovejšie a ľudovo impulzívnejšie. Doslova hovorí, že „v dotyku s jemnými hudobnými krásami slovenského chrámového spevu nebolo mi možné vnímať len podľa suchých predpisov náuku o súzvuku, preto som harmonizoval vždy len podľa ‚predpisov‘ vrúcne zbožného katolíckeho slovenského srdca.“ Tieto slová výrečne hovoria, že to bol génus, ktorý nielen perfektne ovládal teóriu, ale mal neuveriteľne vycibrený zmysel pre jej zladenie s praxou a našimi špecifikami. Zostáva dúfať, že sa tento Schneidrov postoj bude rešpektovať aj v budúcnosti.

Rád by som v súvislosti s cirkevnou hudbou a spevom v zameraní na náš blumentálsky chrám vyjadril veľkú úctu a vďačnosť obom našim organistom, že vďaka nim je JKS aj naďalej veľkým obohatením našich bohoslužieb a pobožností. Osobitne si cením, že udržiavajú v povedomí veriacych aj iné piesne, ktoré nie sú súčasťou JKS, ale raz verím, že v ňom budú zahrnuté: adoračná *V Najsvätejšej tu Sviatosti*, prvopiatočková *Ó, Ježišu, k Tebe prichádzam* a prekrásne mariánske piesne *Nastokrát buď pozdravená* alebo *Na jemných krídlach mája*. Keď hovorím o našom blumentálskom kostole, nechcem zabudnúť ani na našich mládežníkov, ktorí spievajú pri piatkových svätých omšiach s účasťou detí a zbor *Béckari*, ktorých poznáme z mládežníckych svätých omší a nedeľnej o 9,00 h. Keď zaznie pieseň *Dávam* s krásnym textom od súčasného textára Daniela Heviera, vždy to lahodí mojej duši.

Keď som bol ešte v zámorí, tamojší Slováci mi hovorili, že veľkým zážitkom pri návšteve vlasti svojich predkov aj v rokoch totality bola svätá omša a skutočnosť, ktorú si nebolo možné nevšimnúť: všetci ľudia pri bohoslužbách spievali. U nich často (a to som si zasa ja všimol tam) pri speve bolo vidieť v la-

viciach nezúčastnené alebo neprítomné pohľady na tvárach veriacych. A k tomu ešte jedna spomienka: ako žiak alebo stredoškôľák v čase, keď začínali alebo prebiehali práce v záhradkách, keď som popoludní po návrate zo školy išiel rodičom pomôcť do humna, neraz, hlavne mamu som začul, ako si pri práci nôtli niektoré kostolné piesne, najmä k Panne Márii. Ak Benedikt Szöllösi v r. 1655 napísal, že to, čo sa naučí spievať náš ľud v kostole, s radosťou prespevuje pri práci, akoby aj v dnes mohlo dostať **trojitý efekt**: sv. Augustín hovorí, že **kto spieva, dvakrát sa modlí**. Takže nielen sama modlitba, ale so spevom dvojnásobná a k tomu ešte tretí faktor – **práca, ktorou sa človek posväčuje a zároveň práca, ktorú posväčuje modlitbou a spevom**.

Dnes už ľudia menej spievajú – aj pri práci, ale aj v kostoloch. Možno niekto povie, že žijeme v časech, keď mnohým ľuďom akosi nie je do spevu. A niekedy azda bolo? Práve vnútornou i vonkajšou krásou kresťanského spevu a hudby naši ľudia aj v minulosti stavali účinnú hrádzu, aby sa ich vnútra nezmocnila trudnomyseľnosť, a navyše, aj vďaka spevu rástla ich viera, zbožnosť a chuť do života. Mikuláš Schneider-Trnavský pri uvedení JKS napísal: „Nuž idte, zbožné piesne, rozleťte sa po celej milej našej vlasti slovenskej... a potešte v Kristu celý náš, dnes tak veľmi zarmútený katolícky svet.“

Pápež František svojím pontifikátom, ale aj (recitovaným) slovom slúži na povzbudenie mnohým vo svete. Nech naše slovenské spievané duchovné slovo okreje nášho ducha v chráme, ale aj doma a v práci a cez nás aj srdcia iných.

Milí Blumentálci, všetkým Vám prajem radostné prežívanie tajomstiev Veľkej noci – mystéria Kristovho kríža a jeho slávneho vzkriesenia.

Branislav Čaniga, Váš blumentálsky farár

26. apríla je náš miestny sviatok Matky dobrej rady. Nezabudnime.

Farská knižnica informuje

Budúci rok uplynie 500 rokov od narodenia svätej, ktorá bola ako prvá žena v dejinách Cirkvi vyhlásená za učiteľku Cirkvi – sv. Terézie od Ježiša, špa-

nielskej mystičky, reformátorky karmelitánskej rehole. Celé karmelitánske spoločenstvo sa už päť rokov systematicky pripravuje na toto veľké jubileum postupným spoločným čítaním jej literárneho dedičstva. Každý rok sa pozornosť venuje jednému titulu z jej vzácneho duchovného dedičstva, a ten je rozvrhnutý po kapitolách na jednotlivé týždne roka na prečítanie a premyslenie jej pozoruhodných myšlienok. Mnohí z nás o tom nevedeli alebo sa to dozvedeli až neskôr a ostali smutní, že sa to už nedá stihnúť, ale práve pre nich mám radostnú zvesť, že existuje kvalitný rýchlokurz, ktorý sa dostal aj do našej farskej knižnice: **Dávid Peroutka: Pramen (Karmelitánske nakladateľství Kostelní Vydří, 2013, 199 s.)**.

Táto, svojou hrúbkou a veľkosťou, neveľká publikácia skrýva v sebe spirituálny poklad o vnútornom živote podľa Terézie z Avily. V niekoľkých kapitolách autor, bosý karmelitán, duchovný syn a dedič tejto reformátorky Karmelu, pred náš duchovný zrak rozprestiera nie len zaujímavý životopis svätej, ale ponúka podstatu a jadro zo všetkých jej zachovaných diel, ktoré písala mysliac na poučenie svojich spolusestier o modlitbe a iných dôležitých úkonoch duchovného života. Jasnosť a štýl podávania informácií o výsostne vnútorných úkonoch duše a Boha je už päť storočí to najlepšie, čo bolo napísané k tejto téme.

V jednotlivých kapitolách sa dozvedáme o podstate mystického života, ktorý na naše prekvapenie nie je vyhradený len pre zasvätené osoby, ale ponúka a sprostredkúva sa nám všetkým, ktorí túžime zísť na hĺbku a ktorí tak túžobne hľadáme Božiu tvár. Text autora je veľmi často pretkávaný dôležitými citáciami priamo z pera svätej. Tam, kde by sa text zdal nejasný vzhľadom na dobové reálie, nachádza sa jednoduchý a jasný výklad pre naše časy.

Je len samozrejmé, že táto kniha sa nedá prečítať na jedno posedenie, ba dokonca by som povedala, že sa nedá čítať vôbec, ale že sa musí každý jednotlivý odsek, strana „prežúť“, nechať pôsobiť na seba, a tak z nej vyťažiť podstatu použiteľnú aj v našom každodennom modlitbovom zápase a v duchovnom živote. Myslím si, že skutočnosť, ktoré sa dozvieme z tohto diela, môžu nám sčasti nahradiť našu neúčasť na päťročnom prípravnom cykle a že náš hlad po pravdách kvalitného duchovného života bude nasýtený. Ale aj tak platí odveká axióma, že hrať na klavíri sa naučíme hraním, spievať spievaním a modliť sa modlením.

Akékolvek teoretické vedomosti z duchovného života bez zavedenia do dennej praxe sú len mlátením prázdnej slamy. Nech nás sv. Terézia, učiteľka duchovného života, od tohto pokušenia zachráni.

Monika Šandorová

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Št: 14,30 – 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

- **nedeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 h, v sobotu popoludní len o 18,00 h; vo štvrtok o 18,00 h sv. omša v latinskom jazyku;
 - **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v nedeľu; sv. omša o 18,00 h nie je.
- Počas školského roka:
sv. omša pre mládež utorok – 18,00 (spieva zbor Běčkari)
sv. omša pre birmovancov piatok – 18,00 (spieva mládežnícky zbor)
sv. omša pre deti nedeľa – 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

- vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiatočnom týždni** aj pri ranej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **nedeľu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

5. 4. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 26. 4. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

- v **stredú** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.
- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia snúbencov sú v pondelky o 18,00 h – jednotlivé dáta nájde na farskej webovej stránke. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.
- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorok a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): Št 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;
- **právna:** v stredu 15,30 – 17,30 h, 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretá v prvý štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevníky a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA APRÍL

Všeobecný: Aby vlády podporovali ochranu stvorenia a spravodlivé rozdelenie prírodných zdrojov.

Evangelizačný: Aby vzkriesený Pán naplnil nádejou srdcia tých, čo sú skúšaní bolesťou a chorobou.

Úmysel KBS: Za dar lásky, aby sme dokázali milovať Boha i našich bližných čistým a milujúcim srdcom, ktoré nie je zaťažené egoizmom.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

- 13. 4. **Kvetná nedeľa, čiže nedeľa utrpenia Pána**
- 17. 4. **Zelený štvrtok Pánovej večere**
- 18. 4. **Veľký piatok – slávenie utrpenia a smrti Pána**
- 19. 4. **Biela sobota – veľkonočná vigília**
- 20. 4. **Veľkonočná nedeľa Pánovho zmŕtvychvstania**
- 27. 4. **Druhá veľk. nedeľa, Nedeľa Božieho milosrdenstva**
- 29. 4. **Svätej Kataríny Sienskej, panny a učiteľky Cirkvi, patrónky Európy**

OZNAMUJEME

- **omšové úmysly** na mesiac máj sa budú zapisovať v **krstnej kaplnke** v pondelok 8. apríla od 16,00 h;
- **veľkonočné spovedanie:** od 9. 4. do 16. 4. denne vo všedné dni (aj v sobotu) od 5,45 do 8,00 h a od 15,00 do 19,00 h, podľa potreby aj dlhšie. Na Kvetnú nedeľu (13. apríla) budeme spovedať aj počas dopoludňajších bohoslužieb a pri večerných slovenských svätých omšiach. Počas slávenia Veľkonočného trojdnia a Veľkonočnej nedele nespovedáme s výnimkou nevyhnutných prípadov;
- **na Zelený štvrtok** o 9,30 h v Katedrále sv. Martina bude otec arcibiskup s kňazmi bratislavskej arcidiecézy **sláviť svätú omšu, pri ktorej požehná oleje a posväti krizmu**. Pri tejto svätej omši si kňazi obnovia svoje kňazské sľuby;
- večernou svätou omšou o 18,00 h sa začína **Veľkonočné trojdnie**. Adorácia v Getsemanskej záhrade bude do 21,00 h;
- **Veľký piatok (18. 4.)** je dňom prísneho pôstu. Zdržovanie sa mäsitého pokrmu zaväzuje od 14. roku a pôst od 18. do 60. roku života. V tento deň nie je možné nahradzovať zdržiavanie sa mäsitého pokrmu iným skutkom pokánia. Zdržovanie sa mäsitého pokrmu sa odporúča až do skončenia Veľkonočnej vigílie.
 - ranné chvály a posvätné čítanie o 7,30 h;
 - krížová cesta o 8,00 h;
 - Deviatnik k Božiemu milosrdenstvu o 14,30 h;
 - obrady Veľkého piatku o 15,00 h;
 - poklona pri Božom hrobe do 21,00 h;
- **Veľká (Biela) sobota (19. 4.)** je dňom stíšenia sa a rozjímania o Pánovom utrpení a smrti, ako aj o jeho zostúpení k zosnulým. V našich kostoloch sa vystavujú k úcte symboly Kristovho ukrižovania a koná sa poklona Najsvätejšej sviatosti v Božom hrobe. Kresťania modlitbou a pôstom očakávajú Pánovo zmŕtvychvstanie. Naši katechumeni pri slávení Veľkonočnej vigílie prijmu krst a Eucharistiu.
 - ranné chvály a posvätné čítanie o 7,30 h;
 - poklona pri Božom hrobe od 8,00 h do 18,45 h;
 - Deviatnik k Božiemu milosrdenstvu o 18,50 h;
 - veľkonočná vigília o 19,00 h – prineste si sviečky;
- **Veľkonočná nedeľa (20. 4.)** – sväté omše budú ako obvykle. **Deviatnik** k Božiemu milosrdenstvu bude v rámci pravidelnej nedelnej pobožnosti cca o 17,30 h;
- **požehnanie veľkonočných jedál** – pri svätých omšiach o 6,00; 7,30; 9,00 a 10,30 h;
- **Veľkonočný pondelok** – sväté omše, ako aj Deviatnik k Božiemu milosrdenstvu budú tak **ako v nedeľu**;
- **Deviatnik k Božiemu milosrdenstvu** bude pokračovať cez veľkonočnú oktávu po skončení svätej omše o 16,30 h a v sobotu pred svätou omšou o 17,30 h;
- v nedeľu 6. 4. o 20,15 h bude diplomový dirigentský **koncert Petry Torkošovej**, pri ktorom zaznie *Requiem* od Gabriela Faurého (*op. 48*) a *Otče náš* od Leoša Janáčka. Vstup na koncert je voľný.

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor:** Xénia Duchoňová. **Cenzor:** Branislav Čaniga. **Spolupracovníci:** Ján Sitár, Martin Majda, Peter Čizmar, Daniel Dian. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a pripomienky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu:** blumdux@centrum.sk. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet:** www.blumental.sk.